

VICS

IMPROVING PROTECTION OF
VICTIMS' RIGHTS:
ACCESS TO LEGAL AID

ADAM MICKIEWICZ
UNIVERSITY
IN POZNAŃ

Poznań, dn. 14 kwietnia 2014 r.

Szanowni Państwo,

Zakład Postępowania Karnego WPiA UAM ma zaszczyt zaprosić Państwa na Międzynarodową Konferencję pt. „*Improving protection of victims' rights: access to legal aid*”, która odbędzie się 9 czerwca 2014 r. w Poznaniu.

Wydarzenie to realizowane jest w ramach projektu współfinansowanego przez Komisję Europejską dotyczącego pozycji pokrzywdzonego w procesie karnym i stanowi ostatni jego etap. Projekt, który koordynuje Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, realizowany jest wspólnie z reprezentantami trzech państw – Łotwy - *Sabiedriskas Politicas Centrs PROVIDUS*, Bułgarii *Center for the Study of Democracy* i Włoch *Consorzio Interuniversitario per la Formazione*.

Celem Konferencji jest prezentacja aktualnie obowiązujących systemów pomocy prawnej w Europie ze szczególnym uwzględnieniem Polski, Bułgarii, Łotwy i Włoch, a także dyskusja na temat możliwych kierunków rozwoju europejskiego systemu pomocy prawnej.

W konferencji udział wezmą przedstawiciele środowiska naukowego z całej Europy, a także praktycy świadczący pomoc prawną na terenie Unii Europejskiej.

Konferencja organizowana jest pod patronatem Ministra Sprawiedliwości oraz Rzecznika Praw Obywatelskich.

Osoby zainteresowane prezentacją swojego stanowiska na Konferencji w formie komentarza proszone są o przesłanie abstraktu wystąpienia do dnia Konferencji. Zgłoszenia udziału prosimy kierować na adres mailowy kpk.uam@amu.edu.pl w terminie: **udział bierny: do 20. maja br., natomiast udział czynny: do 10. maja br.**

Po zakończeniu Konferencji planowane jest wydanie publikacji w języku angielskim. Udział w Konferencji jest bezpłatny. Organizatorzy zapewniają pomoc w zorganizowaniu noclegu.

Szczegółowe informacje na temat projektu, który będzie przedmiotem dyskusji znajdują się pod adresem: <http://victimsrights.eu/>.

Poniżej przesyłam wstępny program Konferencji.

CONFERENCE PROGRAMME
JUNE 9th, 2014, POZNAŃ, POLAND

Improving protection of victims' rights: access to legal aid

Venue:

Collegium Iuridicum Novum,
Al. Niepodległości 53, Poznań
www.prawo.amu.edu.pl/en

9.30-10.00

Registration

10:00 – 10:30

Introductions and welcome

- JM Rector Prof. Jacek Witkoś, Adam Mickiewicz University (AMU)
- Prof. Roman Budzinowski, Dean of Faculty of Law and Administration (AMU)
- Prof. Paweł Wiliński, Project Scientific co-ordinator
- Representative of European Parliament, t.b.a.

10:30 – 11:30

Access to legal aid for victims in EU member states

- Piotr Karlik (AMU), *Access to legal aid in Poland*
- Miriana Ilcheva (CSD), *Access to legal aid in Bulgaria*
- Agnese Lesinska (Providus), *Access to legal aid in Latvia*
- Karen Hough (Coinfo), *Access to legal aid in Italy*
- Graciela Fuentes (AMU), *Increasing public awareness of victims legal rights*
- Prof. Paweł Wiliński, *Recommendations for European Legal Aid System*

11:30 – 11:45

Discussion

11.45-12.15

Coffee break

12.15-13.15

Challenges for the Legal Aid System for Victims

- Sara Chrzanowska, Procedural Criminal Law Unit Victims Team, DG Justice, European Commission, *EU Legislation in relation to victims;*
- Prof. Cezary Kulesza (Poland, Council for Victims), *Directive 2012/29/EU Establishing Minimum Standards on the Rights, Support and Protection of Victims of Crime*
- Prof. Louis Taylor (Nottingham Law School, UK), *Challenges for the Legal Aid System for Victims from British Perspective;*
- Prof. Ágata María Sanz Hermida (La Universidad de Castilla-La Mancha, Spain) *Challenges for the Legal Aid System for Victims from Spanish Perspective;*

13.15-13.45

Comments and Discussion

- Mikołaj Pietrzak, President of the Human Rights Commission, The Polish Bar Council, ECBA
- Michał Lewoc (Ministry of Justice, Poland)
- Representative of Helsinki Foundation, t.b.a.

13.45 – 14.45

Lunch

14.45-15.45

Indicators for the development of the Legal Aid System for Victims

- Prof. Hanna Paluszkiewicz (Adam Mickiewicz University, Poland), *Development of the Legal Aid System for Victims. Mediation;*
- Simone de Blasi (Italy), *Development of the Legal Aid System for Victims. Communication;*
- Hristo Botev (Bulgaria), *Development of the Legal Aid System for Victims. Education;*
- T.b.a.

15.45-16.15

Comments and Discussion

- Sławomir Gembara (Police Department, Poland)

- Representative of Ombudsman (Poland)
- Agnieszka Lisek, Polish Center for Mediation
- T.b.a

16.15

Summary, Closing remarks

Programme may be subject to amendment. For updates see www.victimsrights.eu.

The Language of the Conference is English. Translation English-Polish will be provided.

Further information, registration, accommodation assistance:

Piotr Karlik, tel. + 48 600 837 732; E-mail p.karlik@amu.edu.pl;

Martyna Kusak, tel. +48 669 207 315; E-mail: kusak@amu.edu.pl;

Agnieszka Orfin, tel. + 48 669 482 613; E-mail: agnieszka.orfin@amu.edu.pl

Aleksandra Woźniak, tel. + 48 698 908 578; E-mail: awozniak@amu.edu.pl.

Jednocześnie wobec Państwa zainteresowania realizowanym projektem pozwalam sobie przesłać również informacje dotyczące ostatnich działań zrealizowanych w ramach projektu.

W dniach **10-13 lutego 2014** roku na Wydziale Prawa i Administracji w Poznaniu odbyły się **międzynarodowe warsztaty dla sędziów, prokuratorów, adwokatów oraz policjantów**, których organizatorem był Zakład Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W szkoleniu udział wzięli eksperci i przedstawiciele państw Unii Europejskiej (Włoch, Bułgarii oraz Łotwy), a także reprezentanci Zakładu Postępowania Karnego WPiA. Szkolenie składało się z trzech modułów, prowadzonych w języku angielskim.

Pierwszy z nich – prawny - prowadzony był przez dwóch trenerów **Organizacji Narodów Zjednoczonych** (*Standing Police Capacity, Police Division, Department of Peacekeeping Operations, United Nations*) – B. A. Nasir'a i Marie Pegie Cauchois. Jego przedmiotem były międzynarodowe normy i praktyki dotyczące dostępu ofiar do wymiaru sprawiedliwości, udzielanej im pomocy prawnej oraz przysługujących ofiarom praw. Szkolenie w powyższym zakresie zostało przeprowadzane przez pierwsze dwa dni warsztatów tj. 10 i 11 lutego. Pierwsza część tego modułu poświęcona była analizie dyrektyw i innych aktów prawnych regulujących pozycję i prawa ofiar przestępstw. Uczestnicy analizowali obowiązujący stan **wdrażania aktów prawnych UE i ONZ w zakresie praw ofiar oraz formułowali główne wyzwania związane z implementacją przedmiotowych aktów do poszczególnych porządków prawnych państw UE**. Drugi dzień szkolenia poświęcony był praktycznemu wykorzystaniu wiedzy dotyczącej statusu prawnego ofiar przestępstw, w ramach którego uczestnicy mieli okazję przeprowadzić dyskusję na temat mechanizmów współpracy organów wymiaru sprawiedliwości w celu zapewnienia należytej ochrony praw ofiar, wcielić się w role procesowe uczestników postępowania karnego i odegrać krótkie inscenizacje, a także wziąć udział w quizie przygotowanym przez trenerów.

Kolejny moduł poświęcony był aspektom pozaprawnym dotyczącym **wdrażaniu najlepszych praktyk w zakresie kontaktu z ofiarami, sposobu udzielania im pomocy**. Ta część szkolenia, prowadzona była Panią psycholog Agnieszkę Nowak – Młynikowską. Skupiała się przede wszystkim na aspektach emocjonalnych i społecznych kontaktu z ofiarami. Problematyka ta, choć często marginalizowana w kontaktach z ofiarami ma istotne znaczenie dla jakości udzielanej im pomocy i wymiaru rzeczywistego wsparcia. Głównym celem tego modułu było zwrócenie szczególnej uwagi uczestników warsztatów na psychologiczne potrzeby ofiar przestępstw, skutki wiktymizacji oraz ich wpływu na uczestnictwo ofiary w procesie karnym. Uczestnicy mieli okazję do wymiany własnych doświadczeń, praktyk i pomysłów na zapewnienie wsparcia psychologicznego dla ofiar przestępstw. W ramach szkolenia przeprowadzono zajęcia interaktywne z elementami wykładu, szereg prac w grupach, w tym odgrywanie ról procesowych do konkretnych przypadków, oraz pracę indywidualną.

Trzeci, ostatni moduł szkoleniowy poświęcony był **problematyce mediacji**. Szkolenia w ramach tego modułu przeprowadził doświadczony mediator z Polskiego Centrum Mediacji Oddział w Poznaniu - Marcei Kwaśniewski. Uczestnicy szkolenia mieli okazję do przeprowadzenia pogłębionej dyskusji na temat funkcjonujących regulacji dotyczących mediacji w poszczególnych państwach europejskich. Dowiedzieli się również **dlaczego instytucja mediacji ma tak szczególne znaczenie zarówno dla ofiar przestępstw jak i dla procesu karnego, a także dlaczego warto w praktyce częściej z niej korzystać oraz jakich błędów unikać**. Uczestnicy mogli wymienić się wzajemnymi doświadczeniami w zakresie stosowania mediacji i jej dostępności w różnych krajach. Metodami szkolenia były zarówno prace w grupach, w tym odgrywanie ról procesowych (głównie z perspektywy mediatora), zajęcia interaktywne, a także elementy wykładu.

W ostatnim dniu szczególne podziękowania złożono dla władz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz dla Dziekana Wydziału Prawa i Administracji za życzliwość oraz pomoc w organizacji wydarzenia. Wszyscy trenerzy i uczestnicy otrzymali certyfikaty potwierdzające udział w warsztatach, a także materiały szkoleniowe.

Warsztaty dla praktyków, Poznań

Z kolei w dniach **18. oraz 25. lutego 2014 roku** w ramach **Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przeszpstwem**, na Wydziale Prawa i Administracji w **Poznaniu** oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w **Murowanej Goślinie** odbyły się warsztaty dla społeczeństwa z zakresu udzielania pomocy prawnej i psychologicznej osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

W warsztatach udział wzięli pracownicy ośrodków pomocy społecznej, psychologzy, a także pedagodzy szkolni, którzy na co dzień w swojej pracy spotykają się z ofiarami przestępstw i zajmują się udzielaniem im pomocy, zarówno psychologicznej jak i prawnej, i które nierzadko są dla nich jedynym wsparciem.

Warsztaty zostały przeprowadzone przez **Prokuratora Prokuratury Okręgowej Panią Magdalenę Mazur-Prus (Rzecznika Prasowego Prokuratury Okręgowej w Poznaniu)**, **advokata Pana Mariusza Zelka**, a także **przedstawicieli Polskiego Centrum Mediacji - Panią psycholog Agnieszkę Lisek** oraz **mediatora Panią Halinę Kuterebę**.

Pierwszy moduł warsztatów, który został przeprowadzony przez **Panią Prokurator Magdalenę Mazur-Prus** poświęcony był zagadnieniom dotyczącym **praw ofiar przestępstw w toku procesu karnego**, tj. na etapie postępowania prowadzonego przez Prokuratora (Policję) oraz przed sądem. W czasie wystąpienia zwrócono uwagę również na obowiązki ciążące na pokrzywdzonych oraz konsekwencjach ich nieprzestrzegania. Pani Prokurator wyjaśniła uczestnikom szkolenia kim jest w postępowaniu karnym pokrzywdzony oraz czego może domagać się w ramach prowadzonego procesu.

Drugi z prelegentów **advokat M. Zelek** przedstawił zagadnienia związane z rolą, zadaniami oraz obowiązkami **pełnomocnika pokrzywdzonego**, a także wskazał gdzie ofiary przestępstw mogą szukać pomocy w razie pokrzywdzenia przestępstwem. Advokat wyjaśnił kto może być pełnomocnikiem w procesie karnym oraz jak kształtuje się jego relacja z pokrzywdzonym. Referent podkreślił wagę psychologicznego aspektu pomocy udzielanej ofiarom oraz silną potrzebę ich wsparcia. Ponadto wyjaśnił na czym polega instytucja przyznania pełnomocnika z urzędu oraz kiedy i na jakich warunkach pokrzywdzony może się o nią ubiegać.

Warsztaty dla społeczeństwa, Murowana Goślina

Przedmiotem trzeciego modułu warsztatów było zagadnienie dotyczące udzielania **psychologicznej pomocy** ofiarom przestępstw oraz wdrażania najlepszych praktyk w zakresie kontaktu z ofiarami. **Psycholog Agnieszka Lisek** zwróciła uwagę uczestników postępowania na potrzeby ofiar przestępstw, bezpośrednie i długoterminowe skutki

wiktyimizacji, a także ich wpływ na zdolność ofiar do uczestnictwa w procesie. Ostatni moduł poświęcony był **zagadnieniu mediacji w procesie karnym**. Uczestnicy mieli okazję dowiedzieć się czym jest mediacja oraz jakie korzyści może przynieść pokrzywdzonemu. Prelegentka **Halina Kutereba** wyjaśniła dlaczego instytucja mediacji ma szczególne znaczenie zarówno dla ofiar przestępstw jak i dla procesu karnego.

W ramach warsztatów uczestnicy brali czynny udział w dyskusjach oraz zadawali pytania prelegentom, na które uzyskiwali wyczerpujące odpowiedzi.

Raport z przeprowadzonych szkoleń, a także wiele innych informacji związanych z realizacją projektu znajdują Państwo pod adresem: <http://victimsrights.eu/>.

Raz jeszcze serdecznie zachęcamy do wzięcia udziału w Konferencji.

Jednocześnie dziękujemy Państwu za wsparcie i zaangażowanie we współpracy przy realizacji przedstawionego projektu oraz poświęcony temu zagadnieniu czas.

Z wyrazami szacunku
Prof. UAM dr hab. Paweł Wiliński
Kierownik Zakładu Postępowania Karnego
Koordynator Projektu